On the Vedic Prosody

The Vedic Meters are called Chandas. In RV there are few varieties of chandas: 5 syllables in pada (foot), which rare, 8, 11 and 12.

1) 5 sillables in a pada: ⏓ __ ∪ __ ⏓ , combined in the tetrameter build dvīpadā virāj (very rare meter):
   paśvā na tāyum | guhā catantam |
   namo yujāntam | namo vahantam ||

2) 8 syllables meter, usually iambic, consists of two feet:

   ⏓ __ ⏓ __ | ∪ __ ∪ ⏓ | agnim iḻe purohitam |

   a) when combined in the trimeter gives Gāyatrī:
      agnim īḻe purohitam |
      yajñasya devam ṛtvijam |
      hotāraṃ ratnadhātamam ||
   b) when combined in four, tetrameter, then it builds anuṣṭubh (2 and 2 padas)
   c) when combined in five, pentameter, it gives pāṅkti (2 and 3 padas)
   d) when combined in six, hexameter, it gives mahāpāṅkti (2 and 4 padas);
   e) when combined in seven, heptameter, it gives śakvarī, (3 and 4 padas).

1) 11 syllables pada, combined in the tetrameter is called triṣṭubh. It is the first most used chandas in RV (2/5 hymns). It is of two kinds:

   a) ⏓ __ ⏓ __ , ∪∪__ | __ ∪ __ ⏓ | yahvā iva pra vayām ujjihānāḥ
   b) ⏓ __ ⏓ __ ⏓, ∪∪ | __ ∪ __ ⏓ | abodhi hotā yajathāya devān

2) Jagatī is the third most used meter in the RV. It has four padas and twelve syllables in a pada which are of two different kinds:

   a) ⏓ __ ⏓ __ , ∪∪__ | __ ∪ __ ∪ ⏓ | tuvā́m agne átiṭhim pūrviyáṃ víśaḥ
   b) ⏓ __ ⏓ __ ⏓, ∪∪ | __ ∪ __ ∪ ⏓ | pratnám pratnā́sa ūtáye sahaskr̥ta

The caesura is falling after the fourth or the fifth syllable and the cadenza is always of five syllables. It has mainly iambic, and in this sense it differs from triṣṭubh where in cadenza it mainly trochaic.

Sometimes the term dimeter is used for metrical schemes based on the 8-syllable (gāyatrī) pada, there being a two-fold division of a pada into **opening and cadence**; and the term trimeter for schemes based on 11-syllable (triṣṭubh) or 12-syllable (jagatī) padas, the division being into **opening, break and cadence.** The principal difference between the two forms of trimeter is in the rhythm of the cadence: generally trochaic

for tristubh padas and iambic for jagatī padas. Except for one significant collection, gāyatrī padas are also generally iambic in the cadence.[1]

There are other more extended meters which are only a combination of the 8 and 12 syllabic padas:

a) 8 8, 12 - uṣṇiḥ;
b) 12 8, 8 - purauṣṇiḥ;
c) 8 12, 8 - kakubh;
d) 8 8, 12 8 - bṛhatī;
e) 12 8, 12 8 - satobṛhatī;
f) 8 8 8, 8 8, 12 8 – atiśakvarī;
g) 12 12 8, 8 8, 12 8 - atyaṣṭi;
h) 8 8, 12 8, 12 8, 12 8 – bārhata pragātha (comb. of bṛhatī with satobṛhatī);
i) 8 12 8, 12 8, 12 8 – kākubha-pragātha (comb. of kakubh with satobṛhatī).

Some examples:

Jagatī:

त्वाम् अग्न ऋतायवः सम् ईधिरे प्रत्नम् प्रत्नास ऊतये सहस्कृत ।
पुरुश्चन्द्रं यजतं विश्वधायसं दमूनसं गृहपतिं वरेण्यम् ॥ ५-००८-०१

tuvā́m agna | ṛtāyávaḥ sám īdhire | pratnám pratnā́sa | ūtáye sahaskṛta |
puruścandrám̥ | yajatám̥ viśvádhāyasam̥ | dámūnasam̥ | gṛhápatim̥ váreṇiyam 5.008.01

त्वाम् अग्ने अतिथिम् पूर्व्यं विशः शोचिष्केशं गृहपतिं नि षेदिरे ।
बृहत्केतुम् पुरुरूपं धनस्पृतं सुशर्माणं स्ववसं जरद्विषम् ॥ ५-००८-०२

tuvā́m agne | átithim pūrviyám̥ víśaḥ \ śocíṣkeśam̥ | gṛhápatim̥ ní ṣedire
bṛhátketum | pururūpam̥ dhanaspṛ́tam̥ \ suśármāṇam̥ | suávasam̥ jaradvíṣam
5.008.02

Triṣṭubh:

अबोध्य् अग्निः समिधा जनानाम् प्रति धेनुम् इवायतीम् उषासम् ।
यह्वा इव प्र वयाम् उज्जिहानाः प्र भानवः सिस्रते नाकम् अच्छ ॥ ५-००१-०१
अबोधि होता यजथाय देवान् ऊर्ध्वो अग्निः सुमनाः प्रातर् अस्थात् ।
समिद्धस्य रुशद् अदर्शि पाजो महान् देवस् तमसो निर् अमोचि ॥ ५-००१-०२

---

[1] From Wikipediya.

ábodhi agníḥ samídhā jánānām práti dhenúm ivāyatī́m uṣā́sam
yahvā́ iva prá vayā́m ujjíhānāḥ prá bhānávaḥ sisrate nā́kam ácha 5.001.01

ábodhi hótā yajáthāya devā́n ūrdhvó agníḥ sumánāḥ prātár asthāt
sámiddhasya rúśad adarśi pājo mahā́n devás támaso nír amoci 5.001.02

Gāyatrī:

सुसमिद्धाय शोचिषे घृतं तीव्रं जुहोतन । अग्नये जातवेदसे ॥ ५-००५-०१
नराशंसः सुषूदतीमं यज्ञम् अदाभ्यः । कविर् हि मधुहस्त्यः ॥ ५-००५-०२
ईळितो अग्न आ वहेन्द्रं चित्रम् इह प्रियम् । सुखै रथेभिर् ऊतये ॥ ५-००५-०३
ऊर्णम्रदा वि प्रथस्वाभ्य् अर्का अनूषत । भवा नः शुभ्र सातये ॥ ५-००५-०४
देवीर् द्वारो वि श्रयध्वं सुप्रायणा न ऊतये । प्रप्र यज्ञम् पृणीतन ॥ ५-००५-०५

Anuṣṭubh:

सखायः सं वः सम्यञ्चम् इषं स्तोमं चाग्नये ।
वर्षिष्ठाय क्षितीनाम् ऊर्जो नप्त्रे सहस्वते ॥ ५-००७-०१
कुत्रा चिद् यस्य समृतौ रण्वा नरो नृषदने ।
अर्हन्तश् चिद् यम् इन्धते संजनयन्ति जन्तवः ॥ ५-००७-०२
सं यद् इषो वनामहे सं हव्या मानुषाणाम् ।
उत द्युम्नस्य शवस ऋतस्य रश्मिम् आ ददे ॥ ५-००७-०३

Pāṅkti:

अग्निं तम् मन्ये यो वसुर् अस्तं यं यन्ति धेनवः ।
अस्तम् अर्वन्त आशवो ऽस्तं नित्यासो वाजिन इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५-००६-०१
सो अग्निर् यो वसुर् गृणे सं यम् आयन्ति धेनवः ।
सम् अर्वन्तो रघुद्रुवः सं सुजातासः सूरय इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५-००६-०२
अग्निर् हि वाजिनं विशे ददाति विश्वचर्षणिः ।
अग्नी राये स्वाभुवं स प्रीतो याति वार्यम् इषं स्तोतृभ्य आ भर ॥ ५-००६-०३